

Τα παιδιά βιώνουν την απώλεια και πενθούν με το δικό τους τρόπο (Μαρία Δημητριάδου, παιδαγωγός)

/ [Πεμπτουσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2aT3QaG>]

3.2.2. Διαχείριση του πένθους

Μέσα από τα παραπάνω βιώματα, το παιδί σταδιακά μαθαίνει να αντιμετωπίζει το θάνατο με πιο ομαλό και υγιή τρόπο. Ωστόσο, τη στιγμή που το παιδί βρεθεί αντιμέτωπο με το θάνατο ενός αγαπημένου του προσώπου, είτε έχει προετοιμαστεί είτε όχι για ένα τέτοιο γεγονός, βιώνει μία από τις πιο στρεσογόνες καταστάσεις της ζωής του. Η απώλεια του σημαντικού και αγαπημένου του προσώπου, στο οποίο είναι προσκολλημένο (όπως γονέας, αδέρφια, γιαγιά/παππούς, δάσκαλος, φίλος), συνιστά για το παιδί ένα πένθος. Πένθος που δεν υστερεί, ως προς τα προβλήματα και τις ανάγκες, του πένθους ενός ενήλικα[45].

Ωστόσο, ο παιδικός θρήνος συνήθως δεν αναγνωρίζεται. Από τη μία μεριά, οι γονείς/ενήλικες προσπαθούν να προστατέψουν τα παιδιά από την σκληρή πραγματικότητα του θανάτου και της απώλειας, αποκρύβοντας το γεγονός, περιορίζοντας τις συζητήσεις γύρω από αυτό το θέμα ή παραβλέποντας «την ανάγκη των παιδιών να μιλήσουν, να ρωτήσουν και να κατανοήσουν την απώλεια». Από τη άλλη μεριά, τα παιδιά, τα οποία όπως προαναφέρθηκε, είναι πολύ ευαίσθητα στις συναισθηματικές μεταβολές του περιβάλλοντός τους, προσπαθούν να καταπιέσουν τα συναισθήματά τους προκειμένου να «προστατέψουν» τους γονείς/αγαπημένους ενήλικες. Συνεπώς, η ψευδής εικόνα που παρουσιάζεται είναι ότι «τα παιδιά δεν βιώνουν την απώλεια και δεν πενθούν»[46]. Ωστόσο, το κάθε παιδί βιώνει με το δικό του ξεχωριστό τρόπο το πένθος του, το οποίο χρήζει λεπτής διαχείρισης από τους ενήλικες, καθότι η παιδική ηλικία διακρίνεται για την ιδιαιτερότητα και την ευαισθησία της.

Μία πρώτη ευκαιρία ουσιαστικής γνώσης θανάτου για την παιδική ηλικία, συνιστά συνήθως ο θάνατος του παππού ή της γιαγιάς ή άλλων ανάλογων προσώπων (όπως θεία/-ος). Κατά τον π. Φιλόθεο Φάρο, είναι τραγικό λάθος οι ενήλικες να κρατήσουν τα παιδιά μακριά από τη διαδικασία και την πραγματικότητα του θανάτου αυτών των αγαπημένων τους ατόμων. Σε αντίθετη περίπτωση, υπάρχει κίνδυνος σοβαρότατων ψυχικών τραυμάτων, αν αναλογιστεί κανείς τη μιζέρια, τη μοναξιά και την κατάθλιψη που μπορεί να νιώσει το παιδί, αν δεν ξέρει τι συμβαίνει στο εξαφανισμένο αγαπημένο του πρόσωπο.

Αν πρόκειται για μία θανατηφόρα ασθένεια και όχι έναν βίαιο, ξαφνικό θάνατο προσφέρεται η δυνατότητα ομαλότερης προετοιμασίας. Σε μία τέτοια κατάσταση, είναι σημαντικό να ενημερωθεί το παιδί για την ασθένεια του προσώπου, δεχόμενο τις ανάλογες με την ηλικία του εξηγήσεις για τον επικείμενο θάνατο. Η ενημέρωση τόσο για έναν επικείμενο όσο βέβαια και για έναν συντελεσμένο θάνατο είναι απαραίτητο να γίνει από πολύ κοντινά πρόσωπα του παιδιού και όχι από τρίτους. Διαφορετικά, κλονίζεται η εμπιστοσύνη και η ασφάλεια που αισθάνεται το παιδί μέσα στις πιο σημαντικές σχέσεις του, όπως αυτή με το γονέα, και μάλιστα σε μία κρίσιμη συναισθηματικά περίοδο. Ειδικότερα, στην περίπτωση της ασθένειας, είναι ακόμη καλύτερη η ενημέρωση από τον ίδιο τον ετοιμοθάνατο, εάν βρίσκεται σε ανάλογη θέση, ο οποίος θα πρέπει να εξηγήσει και να πείσει το παιδί πως γίνεται κάθε δυνατή προσπάθεια για να κρατηθεί στη ζωή και ότι θα παραμείνει όσο είναι δυνατό.

Οι εξηγήσεις που θα δοθούν θα πρέπει να είναι απλές, σύντομες και κατανοητές. Συγκεκριμένα, όσο μικρότερο είναι το παιδί τόσο απλούστερες, ενώ όσο πλησιάζει η ώρα του θανάτου, τόσο πιο συχνές. Εάν μέσα από αυτή τη διαδικασία, το παιδί καταφέρει να εκφραστεί και να μιλήσει σχετικά με τον επερχόμενο χωρισμό, τότε κατακτά την ικανότητα να διαχειριστεί καλύτερα τις αντιδράσεις του όταν ο χωρισμός συντελεστεί[47]. Στην περίπτωση των ξαφνικών, βίαιων θανάτων, όπου λείπει αυτός ο χρόνος προπαρασκευής, οι αντιδράσεις μπορεί να είναι πολύ εντονότερες.

[Συνεχίζεται]

[45]WilsonR. &ElimanD. (2008), οπ.αναφ. . Ελευθεριάδης, Ε., Κοσμίδου, Π. (2011)

[46] Οπ. παραπ.

[47]π. Φάρος, Φ. (1988), σελ.270-1